

Aluehallitus

---

§ 305

Sisäisen tarkastuksen toimintaohje

Julkinen

Diaarinumero

Hyvaks/1754/00.02.04/2023

Aiempi käsittely:

Sisäisen tarkastuksen jaosto 8.6.2023 § 24

Valmistelija(t)

Sisäisen tarkastuksen päällikkö Tuomas Piesanen, p. 040 504 3844

Selostus asiasta

Sisäisen tarkastuksen jaoston tehtävänä on valmistella aluehallitukselle sisäisen tarkastuksen toimintaohje.

Sisäisen tarkastuksen kansainvälisten ammattistandardin (1000-Tarkoitus, toimivalta ja vastuu) mukaan sisäisen tarkastuksen toimintaohje on dokumentti, joka määrittelee sisäisen tarkastuksen toiminnon tarkoituksen, toimivallan ja vastuun. Toimintaohje määrittää sisäisen tarkastuksen aseman organisaatiossa mukaan lukien minkä luonteinen sisäisen tarkastuksen johtajan toiminnallinen raportointisuhde on hallitukseen. Lisäksi se antaa toimeksiannon toteuttamisen edellyttämän valtuutuksen saada tarpeellisia tietoja, tavata tarvittavia henkilöitä ja päästä tarkastamaan asiaan liittyvää fyysistä omaisuutta sekä määrittelee sisäisen tarkastuksen toiminnon tehtäväkentän laajuuden.

Hallitus vastaa sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen lopullisesta hyväksymisestä.

Luonnos toimintaohjeeksi toimitetaan erikseen.

**Sisäisen tarkastuksen
päällikön ehdotus**

Keskustellaan toimintaohjeluonnoksesta ja annetaan ohjeet jatkovalmistelulle. Asiaan palataan syyskuun kokouksessa.

Päätös

Keskusteltiin toimintaohjeesta ja annettiin ohjeet jatkovalmistelulle. Asiaan palataan syyskuun kokouksessa.

Aluehallituksen puheenjohtaja Maria Kaisa Aula liittyi kokoukseen (Teams) klo 16:10 asian käsittelyn aikana.

Sisäisen tarkastuksen jaosto 14.9.2023 § 33

Allekirjoitettu sähköisesti
Karttunen Henna, 9.10.2023

Aluehallitus

Valmistelija(t)	Tuomas Piesanen, p. 040 504 3844
Selostus asiasta	Sisäisen tarkastuksen toimintaohjeluonnos on esityslistan liitteenä. Muutetut kohdat näkyvät tekstissä sinisellä fontilla. Toimivalta asiassa Hallintosäännön 19 §:ssä todetaan sisäisen tarkastuksen jaoston tehtävistä mm. seuraavaa: "4. valmistelee aluehallitukselle sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen." Hallintosäännön 102 §:ssä todetaan mm. seuraavaa: "Aluehallitus hyväksyy sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen."
Sisäisen tarkastuksen päällikön ehdotus	Sisäisen tarkastuksen jaosto päättää esittää liitteen mukaisen sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen aluehallituksen hyväksyttäväksi.
Päätös	Sisäisen tarkastuksen jaosto päätti esittää liitteen mukaisen sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen aluehallituksen hyväksyttäväksi kokouksessa läpikäydyillä muutoksilla.
Aluehallitus 3.10.2023 § 305	
Hyvinvointialuejohtajan ehdotus	Aluehallitus merkitsee tiedoksi asian aiemman käsittelyn sisäisen tarkastuksen jaostossa sekä hyväksyy sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen liitteen mukaisesti.
Päätös	Aluehallitus merkitsi tiedoksi asian aiemman käsittelyn sisäisen tarkastuksen jaostossa sekä hyväksyi sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen liitteen mukaisesti.
Liitteet	Liite: Keski-Suomen hyvinvointialue_Sisäisen tarkastuksen toimintaohje

---

Aluehallitus

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Muutoksenhakukielto.

**Oikaisuvaatimus-
viranomainen**

Pöytäkirja nähtävänä www.hyvaks.fi 9.10.2023

Tiedoksianto

Asianosaiset: Valmistelija

 Annettu tiedoksi sähköisesti

Päivämäärä: 9.10.2023

Vastaanottajat:Valmistelija

**Otteen oikeaksi
todistaa**

Henna Karttunen, hallintosihteeri

Aluehallituksen päätös

Voimaan

Keski-Suomen hyvinvointialueen sisäisen tarkastuksen toimintaohje

Sisällysluettelo

1. LAINSÄÄDÄNTÖPERUSTA JA SOVELTAMISALA	2
2. SISÄISEN TARKASTUKSEN TARKOITUS JA PERIAATTEET	2
Toiminta-ajatus ja eettiset säännöt.....	2
3. SISÄISEN TARKASTUKSEN TOIMIVALTA JA -ALUE, VALTUUDET JA VASTUUT	3
Toiminta-alue ja toimivalta.....	3
Tietojen saanti ja käyttö	3
Ammatillinen vastuu ja ammatillinen yhteistyö	4
4. SISÄISEN TARKASTUKSEN TEHTÄVÄT, TOTEUTUS JA RAPORTOINTI	4
Tehtävät	4
Toiminnan suunnittelu	4
Toiminnan toteutus ja raportointi	5
Sisäisen tarkastuksen jaosto osana sisäistä tarkastusta.....	5
5. LAADUNVARMISTUS- JA KEHITTÄMISOHJELMA.....	6

1. Lainsäädäntöperusta ja soveltamisala

Hyvinvointialuelain 51 §:n mukaan aluehallituksen tulee järjestää hyvinvointialueen riippumaton sisäinen tarkastus.

Toimintaohjeessa täsmennetään hallintosäännön sisäistä tarkastusta koskevia määräyksiä ja määritetään Keski-Suomen hyvinvointialueen sisäisen tarkastuksen tarkoitus ja tehtävä, vastuu ja asema, toimivalta, toiminta-alue, tietojensaantioikeus sekä suunnittelun, toiminnan ja raportoinnin sekä laadunvarmistuksen menettelytavat.

Sisäinen tarkastus arvioi vuosittain toimintaohjeen päivitystarpeet ja tarvittaessa esittää siihen tehtävät muutokset.

Sisäisestä tarkastuksesta on lisäksi voimassa, mitä Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston hyväksymissä Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteissa sekä aluehallituksen hyväksymissä toimintaohjeissa on määrätty.

2. Sisäisen tarkastuksen tarkoitus ja periaatteet

Sisäinen tarkastus on riippumaton, aluehallituksen ja ylimmän johdon tukitoiminto. Tarkoituksena on strategiaan perustuen tukea tuloksellisuuden, vaatimustenmukaisen toiminnan, omaisuuden turvaamisen sekä johtamisessa ja päätöksenteossa käytettävän tiedon luotettavuuden kehittymistä.

Sisäinen tarkastus myös edistää toiminnallaan hyvinvointialuekonsernin ennakoivaa ja tuloksellista riskienhallintaa, väärinkäytösmahdollisuuksien ennaltaehkäisyä ja havaitsemista sekä eettisen johtamiskulttuurin kehittymistä.

Toiminta-ajatus ja eettiset säännöt

Hyvinvointialueen arvoihin ja sisäisen tarkastuksen toiminta-ajatukseen¹ perustuen sisäinen tarkastus

- tarjoaa tarkastus- ja varmistustoimintaa, jota suunnataan riskiarvion perusteella,
- edistää hyvinvointialueen kehittymistä,
- on näkemyksellinen, ennakoiva ja tulevaisuuteen suuntautunut,
- toimii rehellisesti, arvostavasti ja luottamuksellisesti,
- on ammattitaitoinen, huolellinen, yhteistyökykyinen ja kannustava,
- on objektiivinen ja puolueeton ja kohtaa ihmiset yhdenvertaisesti
- on organisatorisesti riippumaton ja

---

¹ Sisäisen tarkastuksen ajatusmalli: International Professional Practices Framework IPPF

- viestii tuloksellisesti.

Sisäinen tarkastus toimii eettisten periaatteidensa mukaisesti rehellisesti, objektiivisesti, luottamuksellisesti ja ammattitaidolla.

3. Sisäisen tarkastuksen toimivalta ja -alue, valtuudet ja vastuut

Toiminta-alue ja toimivalta

Sisäinen tarkastus toimii hyvinvointialuejohtajan suorassa alaisuudessa ja raportoi hyvinvointialuejohtajalle ja aluehallitukselle.

Sisäisen tarkastuksen työ kohdistuu sisäiseen valvontaan, riskienhallintaan, johtamis- ja hallintoprosesseihin sekä konsernivalvontaan.

Toiminta-alueena on hyvinvointialueen toiminta hyvinvointialuelain 4 §:n 2 momentin mukaisessa laajuudessa. Säännöksen mukaan hyvinvointialueen toiminta käsittää hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan lisäksi osallistumisen hyvinvointialueiden yhteistoimintaan sekä muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Sisäisen tarkastuksen kohteena voivat siten olla kaikki hyvinvointialueen toiminnot ja kaikki toimintayksiköt lukuun ottamatta aluevaltuustoa, aluehallitusta ja hyvinvointialuejohtajaa.

Sisäisen tarkastuksen toimivaltaan kuuluu myös Keski-Suomen hyvinvointialueen hallituksen valtuutuksella tytäryhteisöjen toiminnan tarkastus.

Lisäksi sisäisen tarkastuksen kohteena voivat olla soveltuvin osin myös hyvinvointialueen vähemmistöomistuksessa olevien yritysten (ensi sijassa in-house-yhtiöt) ja yhteisöjen toiminnot, kuitenkin niin, että tarkastuksesta sovitaan ensin ko. yrityksen tai yhteisön johdon kanssa.

Sisäinen tarkastus ei ohjeista, osallistu päätöksentekoon tai täytäntöönpanoon eikä sisäinen tarkastus vastaa sisäisestä valvonnasta tai riskienhallinnasta.

Tietojen saanti ja käyttö

Sisäisellä tarkastuksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä käyttöönsä kaikki tiedot ja asiakirjat ja tietojärjestelmien käyttöoikeudet, joita se pitää tarpeellisenä tehtäviensä hoitamiseksi. Lisäksi sisäisellä tarkastuksella on oikeus päästä Keski-Suomen hyvinvointialueen toimintojen käytössä oleviin tiloihin ja haastatella henkilöstöä sekä saada toimintayksiköiltä tehtäviensä hoitamisen kannalta tarpeellista apua.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmien käyttöoikeus määritetään tarkastustarpeen mukaan. Käyttöoikeuden antaa vastaava professiojohtaja erityisluvalla.

Sisäisellä tarkastuksella on oikeus osallistua johtoryhmien kokouksiin tai muihin tiedonsaannin kannalta tarpeellisiin tilaisuuksiin. Osallistumisesta ilmoitetaan

etukäteen. Pysyvä osallistuminen ohjausryhmään tai vastaavaan määritetään vuosisuunnitelmassa tai hyvinvointialuejohtajan päätöksellä.

Sisäisen tarkastuksen on käytettävä työssään saamaansa tietoa harkiten ja noudatettava tietojen salassapidosta annettuja säännöksiä ja määräyksiä.

Tietoja ei saa käyttää henkilökohtaisen edun tavoittelemiseksi eikä tavalla, josta on haittaa hyvinvointialueelle.

Ammatillinen vastuu ja ammatillinen yhteistyö

Sisäinen tarkastus toimii huolellisesti ja käyttävät tehtävässään tarvittavia tietoja, taitoja ja kokemusta. Sisäisellä tarkastuksella on ammatillinen vastuu työstään.

Sisäinen tarkastus voi käyttää ulkopuolisia asiantuntijapalveluita täydentämään resurssivajetta tai puuttuvaa erityisosaamista. Sisäinen tarkastus osallistuu ulkoa hankittujen tarkastuspalveluiden koordinointiin ja laadun valvontaan.

Sisäinen tarkastus tekee yhteistyötä ulkoisen tarkastuksen (Valtiontalouden tarkastusvirasto, tilintarkastus ja tarkastuslautakunta) kanssa. Yhteistyöllä pyritään varmistamaan, että tarkastustoiminta on riittävän kattavaa ja välttämään päällekkäistä työtä.

Yhteistyötä tehdään myös sisäisten varmennustoimintojen (kuten riskienhallinta, järjestämisen omavalvonta, väärinkäytösten ilmoituskanava, varautumisen ja valmiuden hallinta, tietoturva ja tietosuoja) kanssa. Sisäinen tarkastus voi tukeutua muiden varmennuspalveluja tuottavien osapuolten työhön.

4. Sisäisen tarkastuksen tehtävät, toteutus ja raportointi

Tehtävät

Sisäinen tarkastus tarkastuksillaan varmentaa ja arvioi järjestelmälliseen lähestymistapaan perustuen hyvinvointialuekonsernin toiminnan hyvän hallinto- ja johtamistavan, sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämisen asianmukaisuutta ja tuloksellisuutta sekä antaa toimenpidesuosituksia näiden parantamiseksi.

Asiantuntijatehtävät voivat olla sisäisen tarkastuksen kouluttamista, työryhmiin osallistumista tai neuvontaluonteisia konsultointipalveluita. Konsultointipalvelut eivät saa vaarantaa sisäisen tarkastuksen riippumattomuutta ja objektiivisuutta.

Sisäinen tarkastus valmistelee toimintakertomukseen sisäisen tarkastuksen kokonaisarvion hyvinvointialueen sisäisen valvonnan sekä riskienhallinnan tilasta.

Sisäinen tarkastus avustaa väärinkäytösepäilyjen tutkintaa.

Toiminnan suunnittelu

Toiminnan suunnittelussa tulee ottaa huomioon käytettävissä olevat resurssit sekä sisäisen tarkastuksen jaoston että mahdollisten pikaisten ja yllättävien

toimeksiantojen vaatima aika.

Sisäinen tarkastus laatii pitkän aikavälin suunnitelman valtuustokaudelle. Siihen kootaan toiminnan painopisteet (varmennukset, arvioinnit, asiantuntijatyö) sekä suunnitellaan tarkastusten kattavuutta pidemmällä aikavälillä.

Valtuustokauden suunnitelma tarkennetaan vuosisuunnitelmissa, joiden mukaiset tehtävät ja tarvittavat muut sovitut tarkastus-, arviointi- ja asiantuntijatoimeksiantonsa sisäinen tarkastus toteuttaa ja raportoi.

Vuosisuunnitelma perustuu sisäisen tarkastuksen riskienarviointiin.

Suunnitelmassa huomioidaan myös hyvinvointialueen riskienarvioinnissa esille nousseet talouden ja toiminnan riskit sekä aluehallituksen, hyvinvointialuejohtajan ja ylimmän johdon näkemykset.

Valtuustokauden suunnitelman ja vuosisuunnitelman hyväksyy hyvinvointialuejohtaja ja se viedään tiedoksi aluehallitukselle. Kesken vuoden voidaan arvioida tarve muuttaa toiminnan painopistettä tai tarkastusaiheita toimintaympäristössä tapahtuneiden olennaisten muutosten tai riskien uudelleen arvioinnin vuoksi. Muutoksista päättää hyvinvointialuejohtaja.

Toiminnan toteutus ja raportointi

Työssään sisäinen tarkastus ottaa huomioon sisäisen tarkastuksen kansainväliset ammattistandardit ja eettiset säännöt siltä osin, kun ne eivät ole ristiriidassa kansallisen lainsäädännön tai Keski-Suomen hyvinvointialueen muun ohjeistuksen kanssa. Työ toteutetaan suunnitelmallisesti ja dokumentoidusti.

Sisäinen tarkastus raportoi kustakin tarkastuksesta keskeiset havainnot, johtopäätöksen sekä niiden perusteella annetut suositukset ja kehittämisehdotukset. Sisäinen tarkastus antaa tarkastettavasta tai arvioitavasta kohteesta vastuussa oleville mahdollisuuden esittää näkemyksensä havainnoista ennen lopullisen raportin antamista, ellei ole perusteltua syytä menetellä toisin. Yksittäisten tarkastusten tulokset sisäinen tarkastus raportoi tarkastuskohteille ja niiden johdolle sekä hyvinvointialuejohtajalle.

Sisäinen tarkastus seuraa ja arvioi annettujen suositusten tilaa ja toteutumista säännöllisesti. Sisäinen tarkastus raportoi hyvinvointialuejohtajalle suositustensa toteutuksen etenemisestä.

Mikäli sisäinen tarkastus havaitsee merkittäviä sisäisen valvonnan tai riskienhallinnan puutteita tai merkkejä väärinkäytöksestä, sisäisen tarkastuksen on raportoitava niistä viivytyksettä ensisijaisesti hyvinvointialuejohtajalle tai aluehallituksen puheenjohtajalle.

Sisäinen tarkastus raportoi aluejohtajalle ja hallitukselle vuosittain yhteenvedon tarkastuksista.

Sisäisen tarkastuksen jaosto osana sisäistä tarkastusta

- Tukee osaltaan aluehallitusta ja ylintä johtoa heidän toteuttaessaan omaa valvontavelvollisuuttaan
- Koordinoi hyvinvointialuekonsernissa toteutettavan sisäisen tarkastuksen

- Valvoo osaltaan, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti
- Valmistele aluehallitukselle sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen
- Esittelee hyvinvointialuejohtajalle sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman ja valtuustokauden suunnitelman
- Valmistele aluehallitukselle toimintakertomukseen sisäisen tarkastuksen kokonaisarvion hyvinvointialueen sisäisen valvonnan sekä riskienhallinnan tilasta
- Arvioi riskienhallinta-, valvonta (ml. omavalvonta, ilmoituskanava)-, johtamis- ja hallintoprosessien tuloksellisuutta.

5. Laadun varmistus- ja kehittämisohjelma

Laadunarviointi sisältää säännöllisin väliajoin tehdyt sisäiset ja ulkoiset laatuarvioinnit ja päivittäisen sisäisen seurannan. Sisäinen tarkastus on laatinut erillisen laadun varmistus- ja kehittämisohjelman, jonka hyväksyy hyvinvointialuejohtaja sisäisen tarkastuksen esityksestä.